

Louise Michel

Hinke Bergegren

1904

Texten nedanför är en artikel med en dödsannons för Louise Michel som publicerades i Tidningen Brand #4 1904. Uppgiften var således felaktig och rättelsen publicerades i #5 1904. Rättelsen finns längst ner att läsa. /Anarkistiska bibliotekets redaktion.

”I fall den franska nationen blott bestode af kvinnor, hvilken förskräcklig nation skulle den då icke vara”, skref *Daily News* en dag i maj 1871. Den engelska tidningen menade naturligtvis: förskräcklig för det kapitalistiska herradömet, som så mången kvinlig barrikadkämpe visade sig hata lika fullt som någon manlig kommunard, ja än mera intensivt och våldsamt. Entusiastiskt, oegennyttigt och modigt togo många kvinnor del i Kommunen, i dess förhandlingar och strider.

Louise Michel var en ibland dem.

Se här, hvad hon själf yttrat därom:

”Ni frågar mig, kära kamrater, hvilken roll jag spelade från den 18 mars till slutet af maj 1871. Jag slöt mig till Kommunens trupper redan från början; jag hörde till Montmartre-bataljonen och jag slogs i ledet som en soldat: jag ansåg, att det i grund och botten var det bästa, som var att göra. Jag fortfor därmed som de andra, ända till dess att man häktade min mor föra tt fasiljera henne i mitt ställe, då jag gick och anmälde mig för att få henne fri - fastän hon icke ville det - och lät i stället taga mig till fånga.”

”Jag har många gånger hört omtalas, hur jag under resan till Kaledonien blef anarkist, och hän- delserna från dessa dagar tyckas mig ligga tusen år tillbaka i tiden, hvarje gång man frågade oss om Kommunen och vill att vi skola tala om den, vi, som likna skuggor, därför att vi varit så nära döden.”

”Skall den stund snart randas, då majdagarnes ande reser sig på nytt?”

Nu, vid buskapet om hennes död, står det så klart för mig, att knappast någon af vår tids revolutionärer har jag beundrat så högt. Jag mins henne så tydligt, den sjuka gamla kvinnan, då hon en kulan vinterkväll i en af mötessalarna på Montmartre, entusiastiskt talade emot den svarta förbannelsen, religionen. Rösten var matt och svag. Man hörde strax, att den ohyggliga proletärsjukdomen också slagit sina klor i henne, proletariatets hängifna förkämpe. Under talet måste hon gång på gång dricka varm mjölk och hon orkade icke tala längre än en kort stund. Fast hon *då* var blott en skugga af hvad hon varit, tonade i hvarje ord hennes våldsamma energi och entusiasm, hennes rika kärlek till de förtryckta.

Borgarpresen har smädat ”den röda jungfrun” mer än någon annan. Man har framställt henne såsom den blodtörstiga hyenan, såsom det mest afskräckande af allt; och då var hon i stället den blidaste och kärleksfullaste bland kvinnor. Men tillika var hon en hjältinna i detta ords vackraste bemärkelse. Åratals fängelsestraff utstod hon utan minsta klagan. Då hon var fri igen, fortsatte hon lika djärft sin revolutionära agitation. Och framför allt måste här erinras om hennes modiga, kraftfulla och storslagna uppträdande inför krigsrätten, vid den skändliga hämddomstolen efter Kommunens fall.

”Jag vill”, förklarade Louise Michel,

”icke försvara mig, jag vill icke försvaras. Jag tillhör af hela min själ den sociala revolutionen och jag förklarar, att jag vill påtaga mig ansvaret för alla mina handlingar. Jag gillar dem fullständigt, utan förbehåll. Ni förebrår mig för att jag skulle ha deltagit i generalernas afrättning.⁽¹⁾ Därpå skulle jag ha svarat ja, om jag hade befunnit mig på Montmartre, då de ville låta skjuta på folket; jag skulle icke ha ryggat tillbaka att själf skjuta på män, som gifvit sådana befallningar. Hvad Paris’ brand beträffar, så har jag deltagit däri. Jag ville sätta ett eldvärn emot inkräktarne från Versailles. Jag har inga medskyldiga, jag har handlat af egen drift.”

⁽¹⁾ Den 18 mars, Kommunens första dag, sköt folket generalerna Thomas och Zecomte till största skräck och afsky för ”ordningens

Då åklagaren, kapten Dailly yrkade på dödsstraff, inföll den anklagade:

”Hvad jag begär af er, Ni som kalla er krigsrätt och som uppträda såsom mina domare och icke hyckla liksom benådningskommissionen, det är Sotory's fält, där våra bröder redan fallit”.

”Man måste stryka ut mig ur samhället, ni har i uppdrag att göra det. Välan, republikens allmänna åklagare har rätt. Då det tyckes, som om hvarje hjärta, hvilket slår för friheten, blott har rätt till ett stycke bly, så begär jag äfven min del. Om ni låter mig lefva, skall jag icke upphöra att ropa på hämd och angifva benådningskommissionens mördare för mina hämnande bröder.”

Presidenten: ”Jag kan icke låta er behålla ordet”.

Louise Michel: ”Jag har slutat... Om I icke ären några fega stackare, så döden I mig”.

Icke ens denna hennes värdiga, oförskräckta hållning förmådde inverka så pass på krigsrättens medlemmar, att de vågade döma henne till döden.

De voro för fega.

Louise Michel var ett den fria kärlekens barn. Hennes mor var en bondflicka, fadern var den unge slottsherrn af Broncourt (i Haut Marne). Den högdliga familjen visade både den unga modern och barnet den största omsorg och ansåg såsom sin skyldighet att göra allt för dem. Louise och hennes mor fingo alltså bo på slottet, däri man sörjde på det noggrannaste för dotterns uppfostran. Den gamle slottsherrn - farfadern - var Voltairian och utöfvade ett starkt inflytande på den rikt begåfvade unga flickan, som redan tidigt visade en idealistiskt anlagd natur. Louise älskade musik och poesi. Hon uppfostrades i beundran för frihetens stora hjältar och hjältinnor.

Hon utbildade sig till lärarinna. Men i den skola på landet, där hon blef anställd, kom hon snart i delo med höga vederbörande. Hon lärde barnen den då så förhatade Marseljäsen och nekade att undervisa i vidskepelshistorier och spökyrkan. Hon beslöt att fara till Paris och att där öppna en skola, hvarifrån det religiösa läroämnet skulle vara förvisadt.

Här i landets, af revolutionära idéer jäsande, hufvudstad, drogs Louise Michel snart in i de upproriska rörelserna och blef en verksam medlem i den krets, som - om jag så får uttrycka mig - förberedde kommunen. I denna tog hon, såsom redan är berättadt, liflig del, för hvilket stora brott hon dömdes till lifstids landsförvisning.

Hon blef sänd till halfön Ducos i Nya Kaledonien, och först efter cirka 10 år inbegreps hon i den allmänna amnestien och återvände då till Paris, der hon mottogs på det mest storartade sätt af arbetarne, och där hon fortfor, ännu lifligare och mera energiskt, med sin propaganda.

Två år efter sin återkomst, således 1883, häktades Louise Michel för - stöld. Hon ”som gaf sin sista kjol eller kofta till en nödlidande och som icke kunde förmås förtära annat än fångkost, då hon satt i fängelset, därför att hon till de andra fångarna gaf bort hvad man sände till henne”, hon blef dömd till sex års fängelse för stöld! ”En dag, då hon gick i spetsen för en demonstrerande skara arbetslösa, hade hon gått in i en bagarbod och tagit några bröd, som hon gaf de mest utsvultne - deri bestod nu stölden”, såsom krapotkin i sina memoarer tecknar denna tilldragelse.

I början af år 1887 benådades hon ånyo; men som hon nekade att mottaga benådningen, var man tvungen att föra henne ut ur fängelset. Och genast började hon åter sin ”uppviglande verksamhet”.

Louise Michel har många gånger manat till våld och själf ställt sig i spetsen därför. Det har varit hennes öfvertygelse, att de förtryckta icke ha haft någon annan utväg.

vänner”. Det hette, att det skedde icke minst genom Louise Michels förvällande, hvilket emellertid var en osanning.

I landsförvisningens hårda dagar fingo hennes olyckskamrater rätt lära känna Louise Michel. Hon uppoffrade sig för dem. Och då hon genom sin släkts inflytande kunde bli benådad, vägrade hon bestämt att vara med om något sådant och skiljas från sina kamrater.

I Nya Kaledonien egnade hon sig ock med stor omsorg om landets "till döds" civiliserade urinnevånare, hvilkas språk hon lärde sig samt samlade deras sagor och folkvisor.

Louise Michel har skrivit några romaner samt utgaf år 1886 sina "Mémoires", lefnadsminnen, som äro ofantligt intressanta.

Men hon skref på långt när icke så bra som hon talade. Hennes stil är nästan trög och torr, medan hennes tal är glänsande, eldigt och graciöst. Häri har man också helt säkert att söka skälet, hvarför hon egentligen aldrig lyckats som publicist. Visst har hon varit med om att utge tidningar, men de ha icke blifvit långlivade. Ja, en gång var hon äfven med i en tidning, som höga polisen sjelf bekostade. D. v. s. Louise Michel hade icke den minsta aning, hur saken förhöll sig. När hon fick veta, att hon råkat ut för spioner och "agents provocateurs", harmades hon; men hon lugnade sig, då hon tänkte på, att sådana eländiga uslingar skall hvarje revolutionär förr eller senare träffa tillsammans med, och hon kunde t. o. m. skämtsamt säga, att det var nog icke ofta, polisen använde folkets pengar så nyttigt, som då den lade ned dem på hennes tidning.

Som talarinna väckte Louise Michel ständigt sina åhörarens entusiasm. "Hennes popularitet", så berättar Krapotkin, "blef allt större och trängde in till och med bland studenterna, som visserligen stälde sig fiendtligt mot så framskridna åsikter, men dock i henne sågo idealkvinnan. Det gick så långt, att det en dag på ett studentkafé i Paris uppstod ett slagsmål, därför att några af de närvarande fällt mindre aktningsfulla yttranden om Louise Michel. Studenterna togo hennes parti, och så slogs man, så att kaféets både bordo och glas gingo i kras."

De fattigas, de egendomslöses sak stred hon för, oegennyttigt och oförskräckt. Hennes hat till förtrycket var väckt af hennes kärlek till friheten och till alla människor. Hela hennes lif bestod i att offra sig för denna sin höga kärlek.

Nu är hennes stolta och rika lif förbi.

Nära 71 år gammal gick hon härifrån och "slipper i maskarnes rike se så mycken orättvisa som här".⁽²⁾

Henne slif står såsom en vacker jublande maning till alla revolutionärer, att aldrig förtrötta, aldrig slå af, aldrig gå förtryckarnes ärenden! Utan oförtrutet och modigt strida för att den stund snart må randas, "då majdagarnes ande reser sig på nytt".

Hinke Bergegren.

Tidningen Brand #5 1904

Louise Michel icke död.

Vår uppgift i förra numret att Louise Michel aflidit var oriktig. Vi såväl som hela den svenska prässen hade vilseledts af uppgifter om hennes död i tyska tidningar. Nu meddelas från Toulon, att hon efter att en tid ha legat sväfvande mellan lif och död, befinner sig på bättringsvägen.

⁽²⁾ Hennes egna ord.

Det Anarkistiska Biblioteket

Hinke Bergegren
Louise Michel
1904

Tidningen Brand #4 1904

sv.anarchistlibraries.net